

НЕДЕЛЯ СЛЕД ПЕТАДЕСЕТНИЦА (НА ВСИЧКИ СВЕТИ)

Да изповидаме вината Христа
и върата си в Него!
Мат. 10:32-33; 37-38; 19:27-30

В историята на Църквата Христове е имало времена на мир, когато всеки свободно и спокойно може да изповида Христа пред човешките. Но имало е и времена люти, когато вражески сили се надигат против Църквата и когато ония, които изповидават Христа, трябва да бъдат готови да търпят гонения и дори да пожертват живота си. В днешно време на много места има гонения против Христовата Църква, а и там, дето няма такива, някои християни не смятат да изповидават своята вяра.

Ето цо казал Христос за ония, които са се обявили за Негови последователи: „Всеки, който Мене признае пред човешките, ще признам и аз него пред Моя Отец Небесен; а който се отрече от Мене пред човешките, и аз ще се отрека от него пред Моя Отец Небесен.“ Всеки човек желае да бъде признат и зачитан от своите близки и от обществото, в което живее. В това няма нищо лошо. Но често се случва, че най-добри и най-заслужили дейци не бъдат оценени достойно от човешките, а напротив – бъдат гонени и кривени, макар другите да се ползват от плодотворената тяхната дейност.

Мнозина учени и художници, отречени и непризнати през живота си, са били тачени и славени след смъртта им.

Но да бъде някой признат от своите съвременници, това има значение само за земния му живот. Човек обаче е предначинан за вечността и само онова, което има значение пред Бога и вечността, само то заслужава да бъде предмет на нашия стремеж. Ако бъдем признати от своите синове и дъщери, ако те славят, че сме им сторили добро и че сме се грижили за тях, ние можем да разчитаме, че ще прекараме старините си спокойно и в довольство. Ако някой цар или управник бъде признат от своите поданици, сиреч, ако славят, че е дължал благополучието си на него, той може да бъде спокоен за своя трон и за своето място. Ако пък не го признават, ако не му бъдат признателни, той може да пострада в тоя земен живот, ала за добрините си сигурно ще получи награда от праведния Бог.

Ако обаче не признаем Христа, ако се отречем от Него, ние признаем само за себе си, защото и Той няма да ни върне пред Своия Отец Небесен. Ако кой-то повече трябва да се старее да ни признае, колко повече трябва да се стареем да ни признае Сам Бог! А какво значи да признаем Христа пред човешките? Това значи да го изповидаме пред всички, че Той е наш Спасител и Бог. Да Го признаваме не само с думи, а в си дела, които да подкрепят нашето признание, та всички да разберат и да кажат, че сазе Му признателни.

Признаваме ли и изповидаме ли ние Христа пред човешките? Ние обикновено смятаме, че е достатъчно в празнични дни да идем в църква и да изслушваме тай богослужението, за да мислим в своите очи и в очите на другите за добри християни. Колко пъти се случва в своите разговори да споменем името на Христа и да изповидаме своята вяра в събираня и наред, където обичуваме с други човече? За голямо съжаление, има сред нас дори такива, които, макар да се наричат християни, се срамуват да изповидават Христа пред човешките. Някои от тях без възражение слушат нападци срещу християнската вяра, слушат хуйи против Христа и мълчат, не казват нищо, от което да се разбере, че те са християни, че признават Христа за свой Бог и Спасител. Такива човече, макар да не са се отrekli от Христа, са готови и при най-слабото гонение да се отречат от

Св. вмчк ТЕОДОР СТРАТИЛАТ
Керамична вкопач от IX-X в. от манастира в Патлейна

Трпач, гл. 4

Трпачът мълчешки, Господи, Теодор Стратилат в страданията си прие от Тебе, нашия Бог, неутлен венец. Защото, като имаше Трпача подкрепя, той победи мълчещите, посрами и безсимиата дързост на демоните. Заради неговите молитви спаси душите ни.

Него, да се отречат от Своен Спасител и да загубят вечния живот.

Христос иска от нас, Неговите последователи, не само да вършим добрини, но и дръзновено да изповидаме пред всички върата си в Него. Това не е само едно празно изказване. Спасението, което носи християнството, е предначинано за всички човече. Евангелието трябва да бъде проповядвано на всички народи. А как и кой ще проповядва Христа, ако всеки крие само за себе си своята вяра и не я изпява пред човешките? Най-голямата цена има изповидаването и признаването на Христа през време на гонения. Древната Църква признава за герои на духа, за светци, всички ония, които предпочели да претърпят гонения, мъченици, дори смърт, отколкото да се отречат от Христа, от своята вяра в Него. Ония, които пожертвали живота си, се наричат мъченици, а ония, които изтърпели гонения, лишения, затвор, които били измъчвани и останали живи след гоненията, се наричат изповедници.

Днес празнуваме паметта на всички тай мъченици и изповедници и църк на всички ония, които предпочели Христа пред своите близки, пред богатствата, които дава този свят, пред убогостата и почестите, които могат да залазат, ако се отречат от Христа. В житията на светните има много примери за лица, които се отrekli от всичко земно, за да следват Христа.

Предпочитали мъже и жени по това се и отличаваха от останалите християни, че напущали всичко в света и се отдавали само на служба Богу. Те всички оставили братя, сестри, баща, майка, къщи и нияя заради Христовото име, но получили стократно всичко това и наследили вечен живот. Напр. св. Иован Рилски, закрилникът на българския народ, оставил дом и имот и се заселил в Рилската пустиня на пост

ОТКРИТО ПИСМО ДО МИНИСТЪРА НА МОИТ

По повод категоричния отказ на министъра да въведе религиозно образование в светските училища

НА СТР. 3

СПОРЪТ ЗА БЛАГОДАТТА И СВОБОДНАТА ВОЛЯ В ЗАПАДНАТА ЦЪРКВА ПРЕЗ VI ВЕК

НА СТР. 4

ЗА ЦЪРКВАТА КАТО ЖИВ ОРГАНИЗЪМ

Как трябва днес да разбираме Църквата, като организация или като богочовешки организъм?

НА СТР. 5

КРАТКИ СВЕДЕНИЯ ЗА СВ. КИРИЛ АЛЕКСАНДРИЙСКИ

Поглед към дейността му в областта на каноничното право

НА СТР. 6

и молитва. Той оставил земните си родители, но бил основан от Бога. Оставил родни братя и роднини, но привлякъл около себе си за също така свят живот стотици братя в Христа. Той нямал жена и пласки деца, обаче за негови деца се обявила всички деца на българския народ от негово време и до днес. Той се отказал от дом и от имот, обаче на негово име е съграден най-големият манастир на Балканския полуостров, с името хижида пълн по-обширни от онова, което той оставил вкъщи. Същото важи и за апостолите, които почнаха целият християнски свят, за светлите безсребреници, за великите светители и всички светци.

Св. Църква мъдро е наредила, щото още в първата неделя след Петдесетница да постави пред очите ни безбройното число светци, които със силата и благодатта на Са Дух вършили чудеса, разпространявали Евангелието и с живота си служат за пример на всички нас. Това е сторено, от една страна, да ни окуражат, да ни припомни, че Божията сила действа винаги в света, че във всички времена и при всички обстоятелства възникват светни в Църквата. От друга страна, днешният християнин, можем да се наредим в числото на светците. Не всеки от нас може да извършва такива чудеса, каквито са вършили апостолите, мъчениците и предобитите Божии угодници. Но всеки от нас може и трябва да изповида с думи и с дела своята вяра в Христа и да моти светците да ходатайстват за нас пред Бога – да изпълним християнски си дълг към Него и към нуждаещите се от нашата помощ и да наследим вечен живот. Амин.

Ел. НИКОДИМ и
кмет. Цв. ХРИСТОВ
Из „Неделник“, Пловдив, 1942 г.

СПОРТИНИ ЗРЕЛИЩА И САТАНИЗЪМ

В средствата за масова информация, по телевизията, по радиото ита в пресата се отдадени голямо внимание на спортните състезания. Но от всички игри се отделя най-голямо внимание на футбола. Този спорт възбужда изключително върху дулата на хората от Европа и Южна Америка, а в последък и в други части на света. Когато националният отбор на държава от Европа или от Южна Америка играе с друг отбор и състезанието се предава по телевизията, масова похишка обхваща новоналетния.

Няма в България никакви свидетелства на това по време на футболните срещи за световно и европейско първенство през летните месеци на 1994 и 1995 г. Диваните постои от оглавяващите играчи на много градове в България. Невъздържаните изстелвания бяха взели връх в нашата столица София. Със странна емоционална наслада младежи на около 20 години тропяха и в чужка каквото им падне по пътя, просто така за смях. Бяха излюпувани мазнини, колби и тривали. Вместо възмущение от страна на гражданите за това хулиганско поведенчество, се чуваха одобрителни възгласи. Кой и причената за това безумие? На какво се дължи тази масова похишка сред населението – вследствие на гледано футболно съствезание по телевизията?

Няма християнство, което се събирало на молитва и гласеше в светия храм, си обхващавме това явление с възбуждане на злите духове придушете на хората. Също трябва да се има предвид, че футболните стадиони и зрелищата, които стават там, приличат на стадионите в древния Рим, където се провеждаха гладиаторски битки до смърт и публиката намразява в това сатанизирано худелство за предаването на хората, че футболните съствезания се отбоават на тези древни зрелища. На това християн-

ско мнение любители на футбола, безбожниците, непросветените религиозно-люде, пак и някои християни със странини заблуди биха го посочили и с намеска. За да изчезне насмешката, таква хора трябва да се убеждават с исторически и психологически факти и вярности да се осветляват от гледна точка на църковното учение.

Футболът като спортна игра се е появил през втората половина на 19 в., откъсвайки се от един много популярен

британски спорт рибги. Тези игри западнее уметело на ослепеното във Великобритания, оттам в Европа и Южна Америка. Като все всеки спорт, така и във футболна игра няма никак лошо. Много хубаво е човек да спортува, да развива своите физически възможности, тъй и няколко зримики в труда на българските футболисти, които тренират, за да постигнат спортни успехи. Злото идва тогава, когато физическите сили на спортиста се издигат в път. На този път към физическите сили на човека се е възмущавал древноримският философ Ксенофонт по време на олимпийските игри. Той казва: "Ами тя – гавелата, има големи сили да ти чини, как може физическите сили да се издигат над интелекта на човека?" От тези думи на древния философ се вижда, че когато се издигат в път физическите възможности на човека, тъй ставе развоя на животите. Това е път на врага на човешкото спасение – дявола, да поведе на отклонение на човека и да го оту-

чи от Бога. Ясна картина на оскотаване виждаме у западнолюбител по футболните стадиони, също и пред телевизорна. Напрестоятна ред, най-често хората си нормално явление по стадионите. Да, хората от човечи стават животи. Бог е създал човека по свой образ и подобие и го е направил венца на своето творение да апства над природата и животните, а тук парадата намесата на дребно той става развоя на тя и дори омизва по-дого. Като цяло редът на хората по уличите за това, че някои си футболни ритнал топката между две греди, отстоящи една от друга на 7 м етра. Наслушаване се на биологични думи: "Бог е създал човека, Стойковски, Стойковски, Стойковски. Тук се виждат арки безпачи на сатанизъм. Да, футболът е идеал, а идолите са нищо, но басовите обатават около тях. Какво да правим ние, християните, освен да се молим за хората да гледат спортно, както това вид спортни съствезания, за да се отпадат от тези отрицателни душевни прояви. Пък и паргте азват първоселената парга азват сичко това." "Сребролюбие", а майка на апото" – казаве отец Павел. Тези умопомбачки на многомилионна Тълпа по цели свят е запалта мима за спортни, неспортни и Бог знае какви други общества и организации.

В заключение трябва да се отбележи, че в основата на тези футболна похишка е отпадането на младежите от Християнската църква, а дивелът миледите хора, особено тези, които са безразлични към християнската религия. Голяма част от народа и най-често учениците в училищата стоят вят от Християнската църква и стават лесна плячка на злите сили.

Александър РАДОСЛАВОВ,
протоиерей в ЦС

БОГОСЛОВСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ КАТО СВИДЕТЕЛСТВО И СЛУЖЕНИЕ ДНЕС

От 28 май до 6 юни т.г. ССЦ (Икуменически институт в Бусе, секции III и IV) а сътрудничество с Evangelische Kirche der Union (EKU) организира семинари за преподавателите по богословие от Централна и Източна Европа в Православния център на Волелската патриаршия в Шамблин, Швейцария. Това събирание не е известен смисъл продължение на предходни срещи на студенти и преподаватели, редовно провеждани след осеконно-политическите промени в тази част на света.

Участниците в семинара представиха православни и протестантски факултети, академици и семинари от девет страни в Централна и Източна Европа (България, Унгария,

Полша, Полша, Румъния, Русия, Сърбия-Федеративна Република Югославия, Германия).

Атмосферата на семинара бе проникната от общо чувство на взаимна радост и внимание. Разматната на мисли и опит се провежда под формата на диалог. Изложени бяха различни мнения, но това не доведе до напрежение, по-скоро побуди участниците да преосмислят своите собствени становища и опит.

Особено интересни бяха докладите, представени по време на семинара. Всеки от участниците допринесе в тази насока. Почти всички доклади бяха подготвени от самите участници, за което свидетелстваше широкят спектър от теми и подходи към един ос-

новен предмет: "Църквата, евангелието и културите – взаимодействие на живот и надежда". Бяха организирани също са спомени и организирани посещения на ССЦ, КСЦ и Икуменически институт в Бусе.

Участниците, представени от страна на домакина на тази среща – Православния център на Волелската патриаршия, бяха много добри. Осигурена информация относно разнородните дейности, провеждани в този център, особено в областта на възрожденско-православните и икуменически отношения, както и участието на центъра за богословско формиране на младото поколение, бе още един полезен и обогатяващ елемент на семинара.

Елка ТРАЙЧЕВ

ВЕСТИ

АРХИЕРЕЙСКО ПОСЕЩЕНИЕ В СКАНДИНАВИЯ

За много българи, живеещи в Скандинавия, 1996 г. ще остане мила година. Честота се паметна година от основаването на църковните общини в Крайсто Швеция, три години в Крайсто Финландия и първата се Литургия във Финландия.

И през тази юбилейна година се спазва традицията Негово Високороскошествено Западное и Средневропейски митрополит Симеон да посети общините от Севера през светлите Възкресни празници.

Подготовка за тържествата отне почти година. Освен Третия апархийски събор, септември 1995 г., когато се спазва Българския център за уточнен датата на архиерейското посещение.

На 20 април 1996 г. в град Малмо митрополит Симеон бе посрещнат от преводача на църковната община Рондвалд Басоранди и отец Павел Асенев, енорийски свещеник и църковни настоятели. След кратка почивка се състоя редовно заседание.

Направили се отчети на църковната дейност, нови планове и бяха дадени съответните указания за архиерейското посещение. В денелната утрин зрялост на камбаните оповести началото на божествено се Литургия. Христос Воскресе! Светлина и радост излъчи съветата на присъстващите от Българския център за уточнен датата на архиерейското посещение. И след тя е опата, възкресна, но тя ни надом и синония дий на Род и Редина. На официалния обяд в комплекс "Европа" митрополит Симеон има много лични срещи и всички получиха архиерейски благослов. Кратка размяна с пожелание до скоро визити.

Стопони. Тук на 28.12.1960 г. в храма "Св. Троица" се основа Българската православна църковна община "Преп. Памийн Хиландарски". През изминатия период тук са служили свещениците Лука Кадиев, Васил Йотва и Ангел Петрунов. Икономиста на капелата, в която служи, е изработен от отец Спас Драгомиров Никос. Бог да го поживи!

На 27 април се състоя срещата с участниците на конференцията на Шведския християнски съвет. Направено бе съобщение за дискусията да бъде обектът от отпадване на Симбола на верата, че Дух Свети изхожда "от Сине".

На 4 май на заседание на църковното настоятелство митрополит Симеон обяви решението на Светия Синод, което е обявено на 28 май 1996 г. Новоевропейската апархийски приел и одобрен. На тържествената се Литургия във връзка с паметисветилни юбилей ладно ападина благобаждана на потвърдителите се на църковна служба и всички зрялост да възвиз в радост на празника, дошлите и в първия, а в единствения час.

И отново на път. На 11 май българите в Крайсто Норвегия честват паметта на светлите небесни светилии Андрей Плевенски и Мелхиседек в техни невеста захригания. Изминатха три години, откакто и тук затрпява живота светлинка на свещиците пред иконите на българските светици.

В атарниан храм на град Осло "Утринен бжр" митрополит Симеон бе посрещнат от свещенството при храма. Тук благодарение добрината на пастор Рогер Юннема владения Крайсто Финландия е път месечно. След тържествената служба хората на катедралата изнеса концерт и изпа специално подготвени химни в чест на светите братя Кирил и Методий. Взаимните приветствия на Високороскошествено Западное и на пастор Рогер Юннема в духа на икумената.

В салона на Българското културно дружество, който се намира в Българското посолство, бе даден прием. Много странни и любез бяха изписани от Българския център за уточнен датата на архиерейското посещение. Основна тема на разменените мисли бе светостта на делото и българството цяло, които има нашата Българска православна църква. Накрай митрополит Симеон даде благословие да не оскудева верата към светата на Църква и Отечеството, така необходими са.

На 13 май Негово Високороскошествено Западное и Средневропейски митрополит Симеон посети в архиепископския център в Берлин. Тук извърши един тъй длително очаквано събитие в живота на българските православни църковни общини в Скандинавия.

Насе момент в духовния живот на българите в Скандинавия бе поканата на дружество "Мати България" във Финландия – Български свещеник да извърши богослужения в град Хельсинки. Поканата бе приета и митрополит Симеон даде благословие за Средневропейския митрополит Симеон енорийският свещеник за Скандинавия се отпрати на път.

На 25 май отпратна на централния приет съвет. Ангел Петрунов бе посрещнат от свещеници Милко Пурманен – председател на кръжо "Успение на Пресвета Богородица", и гжа Елена. Успенският събор е изграден при царуването на император Александър III и е осветен на 13 октомври 1868 г. Извърши се първата Българска божествена се Литургия. След служба бяха направен благодарствени Мобили в чест на светлите братя Кирил и Методий и Дена на българската просвета и култура и на славеянската писменост. Благодарствено съобщение с молбелествие за Негово Светейшество Българския патриарх Максим, Светия Синод, Негово Високороскошествено Западное и Средневропейски митрополит Симеон и за всички Български православни общини отец Ангел Петрунов извърши тайнствено се. Кръщение на първите две българчета.

Следобед в салоните на Българското посолство г-н Павел Пенков, настоятел на Република България във Финландия, даде официален прием в чест на този най-светъл, най-тачен български патриарх.

На новата църковна община на желаем на добър час. Нека Божие благословение и милост да съпътстват всички добри начинания!

Иконка АНДРЕЙ ПЕТРУНОВ,
енорийски свещеник и преводача на църковните общини за Скандинавия

ОТКРИТО ПИСМО

До
ГОСПОДИН МИНИСТЪР АКАДЕМИК ПРОФЕСОР Д-Р ИЛЧО ДИМИТРОВ
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО, НАУКАТА И ТЕХНОЛОГИИТЕ
София

Господин Димитров,
Много се писа и се пишпе по въпроса за религиозното образование в светските училища. Много е говорено с Вас на различни нива по тази тема, но тя сякаш с TABU за Вас. Вие не отговаряте ни на дѳта от атеизма, от тензиордното веруно на необичайните светата ни родна Православна църква, която е кърметелка на народа ни през вековете.

Когато заштитавате възродителния процес преди 7-години, Вие черпите вода от стотини кладенци, за да опразните действително си и погрешната политика на партията, а сега, когато дойдохте пак на власт в името на обновената социалистическа партия, която да ултоси многоотрадалния ни народ, винаги потърпете от партии и партизанците в политическия ни живот, Вие като че ли решихте да се измените като най-вдърлетите и българин, който не познава живееца на българската национална история, която свързана неразривно с историята на българската православна църква.

И тъй като сте историк, но далеч от познаването на историята ни, или не искате да признатете някои съществени неща в нея, аз ще Ви ги припомним:

1. Кой обедини нашите прадеди — славяни и българи — по времето на княз Борис I, не Православната ли църква, не вярата ли в Господа Иисуса Христа, не в полкози ли князеве чрез вярата основана на една от най-сигурните и мощни държави в Средновековна Европа?

2. Кой даде четото и писмото на славяни и българи и кой обедини духовно чрез славянската азбука и славянското слово, ако не се братя Кирил и Методиј и техните въздухоумен ученици — св. Климент Охридски, св. Наум Охридски и св. Ангелариј, който дойдоха от Моравия на българска земя?

3. Кои книги бяха преведени най-напред на словото на се братя — не ли св. Евангелие, Апостолът и Новият Завет, като са основни книги и сега на всички просветени народи, защото са извори на живота?

4. Кой създаде Охридската и Православната книжовни школи и Златният век на българската книжнина — не ли великзлатният мѳста и учител, първият епископ на българската църква Климент Охридски, не ли мѳстариј и тях Наум Охридски, не ли книжовникът епископ Константин — създавател на "Азбучната молитва", не ли Йонан Екзарх с неговия "Шесточерг"?

5. Кой създаде монашеското обединение в Рилската пустиня по времето на цар Петър? Кой със своя добродетелен и свят живот стана и преобладава и досега в родната ни Църква и държавя, като всеобщо българско канцло, което през всичките векове, повече от хиляда години озарява българския небосклон? Кой е покровител и молитвенник пред Бога на българския православен народ? Кое е най-светото място в страната ни, ако не манастирот на св. Иван Рилски, където ос, мощи на всебългарския светилник и самата св. обител привличат като светилник милиони хора от целия свет?

6. Кой просвети и даде слово на братския руски народ след едно столетие в Киевското княжество на княгиня Олга и княз Владимир? Нали българските духовници и просветители.

7. Кой през времето на цар Пе-

тер издигна глас против тогавашните сектанти — Богомилите, ако не бележителният преизмитер Козма?

8. Кой създаде Търновската книжовна школа — ако не св. Теодосий Търновски? След него св. патриарх Евтимий Търновски заради отечеството си и зработени вече народнопоскопи главно си под мѳка на агарянина. Но Бог, който е велик и правен чудеса, спривъс въздуха рѳката с мѳча на палача. Св. патриарх, стъпвайки по дрѳзи и килим от цветя, отиде в изгнание в Бачковския манастир, изправоден от гласовесте на съкрѳпния народ: "На кого ни оставиш, отче!" И чуха от него утешителният слове: "Оставам ви на Света Троица!"

9. Кой запази по време на турското робство словото българско и вярата българска, ако не бедните и скромни монаси и свещеници в порутичане манастири и църквички, които може би и не до та проsvетовени, но със силната вяра и познаването на четото не оставиха да потъне в земната словото на св. Братя и поподгряваща мѳждукащото пламче на кандилото на православната ни вяра и така запазиха народа ни от унижението!

10. И кой, ако не хлендарският йеромонах Пасий, издигна величествен и борчески глас към поробената ни народ: "Поради че се срамим да се наречем българи?" Той със своето чутиво "История славянобългарска" пробуди застояли в самата на сенка многоотрадален български народ и го накарва да озъзне своето вяло-духа минало и като беник да се възроди от пепелта на забвението и да покаяне пред света своите цаде, герои и свѳци, които въздухоуваха изменението, но живяне и корав българи измъчени и го подготвиха за нов живот чрез просвета и въстания?

11. Не продължи ли делото на будителя Пасий скромният и многоотрадален епископ Софроний Врачански, който преписа с възторг "История славянобългарска" и продължи делото му със своите "Житие и страдания..." и "Нѳредник"?

12. А кой започнаха и осъществява — ако не будителите Нѳредит Бозидарци, мѳстариј Макариослопски, Александър Велишки, Пасий Пловдивски и първият български Екзарх Антим I, които през заточения и мѳки победиха и осъществиха отделното от духовната опека на грѳката Цариградска патриаршия?

13. Кой осея с църкви и училища, със свещеници и учители земите на Македония и Тракия, ако не просветният и дълбокоумѳд Екзарх Иосиф I, който чрез сутански укази обогати България православна църква със седем български епархии в грѳците на Турската империя? А това значи, че турските сутани и веизри са били по-прословити и умни, като са дали възможност на българите да имат свои църкви и училища, и владия, за да просвѳтават народа си и да го спасят от лѳгчрѳвател! Този факт не Ви ли навежда на някаква мисъл, г-н Димитров, а именно, че сутаните осъзнава, че един народ трябва да има свобода да излия своята вяра, да изучава своя език и така той ще е българоиден в своя господар и ще бъде добро поданик на империята. Чест и хвала на тези сутани — Абдул Азис и Абдул

Хамид, защото те така подготвиха духовното ни освобождаване от опеката на Воленската патриаршия и създаването на българската екархия, която пък след това наградя българските училища с български учители, които подпомогнаха осъзнаването и узряването на българския народ и за освобождаване от турското робство.

14. И колко още можем да продължаваме с имените и безименни български духовници — мѳченици за вяра и род, като св. Георги Софийски и св. Николай Софийски, дѳри живот си да за пребѳде делото българско и да не загине корена на децата ни.

15. И накрая, какво лошо е направила българската православна църква спрямо народа ни, та така преудобрено употребата в малкото искане на Църквата ни — да просвѳтава в доброто, морала и истината своите чедѳ?

И всичко това, господин Министре, не Ви ли говори, че без тези титани на духа и словото нямаше да има български народ и българска държавя.

И след всичко това, което е дала Православната ни църква за нашия славен народ, Вие, като не разрешавате в училищата да се преподава религиозно образование, подготвяте корена на нравственото, на духовното в чевека, това, което го възпяваха и го гравироваха съсъщество от животните. Вие пренебрегвате моралните устои на обществото, а за основно начално в християнското учение за добродетелен живот.

И в резултат на този атеизъм, на това огдагнчване на младежите от Църквата, които градите близо 50 години, които унижовиха и осверквиха младежта и безвериха две-три поколения подраствачи, сега жънете плодотвора на Вашето отречение от божествените принципи на Иисус Христос. Естествено, щом никой няма страх от Бога, щом няма морални задръжки, щом няма почит и уважение към родители и възрастни хора, ще си сведемели на жестоки убийства, на блудства, на препоубеждения, изневѳрвания на рѳда и момичета, даже и на старци, на крѳвници, на побиения и рекни, на надругаване на глѳста и осверкото, които преди двестот години не се срѳчаха в нашия живот.

И кой е виновен за това?

Никой не може да промени това прозен живот, на който сме сега съвременници, освен учението на краткия Иисус Христос, който дойде в света, за да подири и спаси погнѳалото. И трябва да знаете, че Спасителят и Учителят на света никого не насилва. Той стои пред прага на вратата, която няма дрѳжа отън, и клопа, и ако някой чеве гласа Му и Му отвори, Той ще влезе при него, и ще верча с него. Ето, това е Иисус, от Когото се страхувате и не го допускате в училищата!

И като не разрешавате религиозното обучение, вие станяхте противници на сатанинските секти и учения, които дупнахте да сквернят нашето младо поколение, нашето общество. А тези цѳти доведоха немалко младежи и други гражданци подлака от интелектуални сѳбѳи, блудства и името на свобода на несѳба, обявявана като Божие допущение.

Може би ще противопоставите факта, че има и други вероизповѳдания — мохамеданство, иранитанство, като-

личество и разни сектантски обществя, които не желат да слушат православното слово. Който можа, някоя слуша вярата на своите деца, вярата на народа ни отпреди 11 века, а който не желва — нека не влиза в час. Но, ако е умнен — нека остане да слуша за вярата на българския народ, който се запази благодарените на тази вяра, която никого не е направила злѳ, лош и порочен, а мнозина е изградил като добри и почитни граждани на страната ни.

Стига това да е проблемът — той може да бъде решен с общи усилия и отстъпки, но не в безомислено употребяване. Има обаче културни жѳсти да решат еднѳе толкова важни да съдѳба на българският народ въпрос — религиозното обучение в училищата. А там, където преобладаващото население използва мохамеданска вяра, нека подготвени тези учители да ги учат на Корана! А всички други вярания и секти може би ще бъдат от по едни или двама в клас. Никой не би ги насилвал да приемат православната вяра. Православните не учат на насилване, а то е за свобода излиза на всеки в областта на вярата, защото по думите на св. Писания "Истината ще ви направи свободни!"

И за да не бъде голопосовен, ще Ви поднася да прочетете публикуваната в "Църковен вестник" брой 9 от февруари-март 1996 г. "Конституция за православния българският училище на общорѳководителния предмет "Религия".

Ако не сте чели, колко е малко вероятно, разсмислете и потърсете срѳца с хора на българската православна църква, защото все още не е класно да се спаси и това, което е останало неоплатно и незавербувано от агресивните сектанти. Те като влѳти направи към православното стадо, което няма друг избор освен православния храм. Вичио други под път и над път устройват събрания и срѳци, с разрезание или в повече случаи бѳз разрешение, и завадат дѳштите на слабите вѳв вярата, на неизповѳващите отеческата ни вяра. На тези, които в периода на атеизма нямаша възможност — и от заплахи, и от страх, и от изнудането на разпитването им, да изразят истината, която и досега е томам духовен и материален хаос в нашето общество.

Извинете ме, г-н Министре, за това, с което може би съм Ви засегнал, но това съм дѳл на всеки чевен българин, бил той син, черен или зелен, защото това е голямата и чиста истина, която трябва да прозрѳете, докато не погине малкото ни стадо. Зашто — запомним това, което е казал Господ Иисус Христос: "Горко на този, който съблѳзани едного от тѳи най-малките, защото за него ще е по-добро да надне водичен камък на шията си и да е хвърлен в морето!"

И ще завърша с дълбокомислените дѳми на един мѳсто просветен и честен архирей — Львовския епископ Партевий, казани на 1 юни 1987 г. в храм-паметника "Св. Александър Невски": "Колко внимателно трябва да събравяме с божественото право своите съпѳтници един институт или една личност, които стоят на известна общественая и чинѳто дейная владия в историята или с порицание, или с похвала!"

С почитание
Стяма ТОДОРОВ,
Благоевград

СПОРЪТ ЗА БЛАГОДАТТА И СВОБОДНАТА ВОЛЯ В ЗАПАДНАТА ЦЪРКВА ПРЕЗ V И VI В.

Историята на са пропуснали да отбележат колко умерен е бил спорът върху благодатта през V и в I в. Така, в сравнение с дискутирането срещу Нестор, Пелагий и други отвлечени еретици – на него винаги се е гледало като на спор върху в Църквата, а не като на диспутите между Църквата и еретиците. Няколко Августи не е бил наричан еретици, нито пък той изпаднал това име срещу онези, които го критикуват. Съчиненията, написани от "Против Августин", са само само на еретици (като пелagianци Юлиан), но и на православни св. отци.

В писмата до др. Августин, в Формалите, както и в възгледите на св. Касиан и др. (публикувани като Писма 225 и 226 от произведенията на Августин), Преспери Авентински и Иларий отбелязват, че никой и да спорват учението му за благодатта и предопределението, по други въпроси то изпаднало са съгласни с него и са голям негов почитател. На своите ред Августин, публикувайки своите две съчинения в отговор на тянната критика, са обръщали много критика с израз: "онова, което беше блясък" (то е страна вашата благочестива люба в зарежване...), както възгледите за благодатта "ярко пък разграничават от заблудата на пелagianците" ("За предопределението на светиите", гл. 4). А за заключението на последния си трактат той смисло предава възгледите си на прозвездата на църквата: "Няма онези, които смятат, че блясък, как и как глеждат внимателно казаното тук, да не би случайно те да се грешка. А като благодарение на онези, които четат мити съчинения, стават не само по-мъдри, но и по-смирени, аз призовавам блясъка благочестивостта камак. А като да на устойчивост", 68 гл.)

Блясък, Августин отбелязва никога не е бил "федерално" в изразването на доктринални си несъгласия със своите православни братя християни, а неговото възмущение благодарително отношение като цяло се споделяло и от неговите олюбени по въпроса за благодатта.

Най-ясно изразът от галските св. отци след св. Касиан, който поддържа православната доктрина за смиренната, бил св. Фауст Лерински, по-късно смислен на Рим. Той написва трактат "За Божията благодат и свободата на волята", в който напика както "учителите на гилета Пенанги", така и за еретиците предопределението (имайки предвид ереста на презвитер Луцилий). Също както св. Касиан той вижда благодатта и свободата успоредни една на друга като благодатта винаги съществува на човека волята за спасение. Той отричава свободната воля на "малка кучка", която се пратела и упала благодатта – един образ, който една пък в улесни крайните привърженици на Августин, настояващи за една съвършена "предопределеност" на благодатта. Описвайки произволянията на Августин в едно писмо до доктор Фрайц, той отбелязва, "ко да пори" в най-учените може всички да се отпусне и нещю поддържа, то вържи всичко винаги се отнася почитателно към личността на Августин, като той нарича "проблема архиепископ Августин". Също така св. Фауст почти дена на Августината юмичана и съчиненията му съдържат и проповед за този ден.

По доктринарните отредения на този възглед се отег се види описани на крайните привърженици на Августин като аризмани (Фулгенций Русполски). Можем да разберем православния

БЛАЖЕН АГУСТИН
Фресе от манастира Валуа във Мегюра

послужава за този спор в края на V и в първата половина на VI в. от гилета бископския блясък на марсилийски презвитер Генаций, Жигия на блясъкът може (продължение на едноименната книга на блясък Йероним). Ганаций бл следвавателно на св. Касиан по въпроса за благодатта и свободата воли и неговите, коментари относно личните участници в спора не дават добра представа за това, как защитниците на св. Касиан на Запад се отнасят към проблемите патерни и повече години след кончатата на Августин и на Касиан.

За св. Касиан Генаций казва (гл. 62): "Той пишеше от дават оти и съвсем отидващ език, или ако трябва да се изрече по-точно, веду мити му имаше отредена цен и деля в поддържа на словото му (покрай всичко пак може да се разберем православния

определи като различно от него; въпреки всичко критиката му към Преспери е умерена.

За св. Фауст Генаций казва (гл. 5): "Тая публикация един превеждател труд "За Божията благодат", чрез който се отбелязва, в които учия, че Божията благодат винаги поддържа на нашата воля и каваето и печалба да постигне благодатта на волята чрез своите благо-честивия усмил, тя не е нейна гична заслуга, а дял на благодатта". И малко по-нататък следкументар и върху мити му книги: "На този грехосен учител от сърце верен и се възмущават". Очевидно Генаций възмущаване, а послобякато православен са отег и по-точно защитава от отегу обявяването (често отравено и спазу св. Касиан), че отгича "предопределеността благодат". Предопределението на Августин не можело да разберат, се православната доктрина за смиренната изобщо не отрича "предопределеността благодат", а само отрича нейното съществуване със свободната воля. Генаций (в и омиет св. Фауст) спешно потвърждава тази кара в "предопределеността благодат".

Домайт спор най-после приключил до голяма степен благодарение на усмилането на епископично, многократно съставено общо-църковно коммюне на двете страни. Св. Цезарий, митрополит на Лер, бил възползван на гр. Арлепий манастир, най-силно възмущаван и последовател на манастишкото учение на св. Фауст, когото никога не спрял да нарича своето, и в същия време митрополит се възмущавал и дълбоко обичал блясък. Августин и блясък успели да получат отговор на молбата си към Бога, да умре в деня на Августинската консулация (показано на червеното на този ден на 27 август 543 г.).

Под негово предопределено него бил свикан събор в Оранж през 529 г., на който присъствала четиринайсет епископи и били избрани два св. отци. Тая публикация, която доведе до една подобрена версия на Августинското учение за благодатта. Явнолетно били избгнати неговите теологични отредения за почти несприемлива гилета гриора на благодатта, а учението му за предопределението изобщо не било и отменено. Но забележително, именно доктрина за "предопределението на зло" (до които голямо стигнали като поршче – по чиеко следствие от Августинското "предопределението" послобякато била осъдена, а привържениците и "гично възмущаване се намерил някои да върват в такава дена нещю" – атеологизам.

Православната доктрина на св. Касиан и св. Фауст не била критирана на този събор, но била и отхвърляна. Тяното учение за смиренната просто изобщо не било отменено. Блясъкът на човека волята разбирало, блясъкът разбирало се, се утвърждавало, но в рамките на съвършеността западен възглед за благодатта и предопределението на Августин било погварено, но не била постигната пълнотата на послобякото изпачено учение. Ето защо учението на св. Касиан и днес представлява едно такво отклонение за западните търсачи на Христосова истина. И ни задржало учението на Августин в онези по-късни отклонения и "неправително" (доколко е възможно в неговите ограничени рамки, то учи истината), но учението на св. Касиан е било по-пълно отразжено на истината.

Из книги "Местото на блясък Августин и Православното учение" от Сербия През Превител от епископично Цитиан БИЮКОВ

ЦЪРКОВНА ПРОСВЕТА

Подготвено от др. 22

6) Запаването на света

Гримата на Бога е да се запази светът такава, каквато е, да се развучи и измача и да се повеме – да бъде претърпял умножението. Свещеното Писание, като описва запаването на света, казва, че Духът на Господа "облема", "държи" всичко: "Духът на Господа изпълня волелата и, понеже всичко онема, изведе всяка дума" (Прем. 1:7); че Господ "държи всичко с мощното Си слово" (Евр. 1:3), т. е. чрез словото и със всеопитна си заповед и неослабчиво чрез Него се държи" (Жкл. 1:17), т. е. всичко от Него се поддържа и запазва в своето съществуване, и се ръководи. Подчертава се, че Бог е начално на битието, на живота и на движението на всичко: "Защото ние чрез Него живеем, и се движим и съществуваме" (Ден. 17:28).

Трябва да отбележим, че светът в своята цялост е предначинан за безкрайно съществуване, както става негово от природния и нравствения строеж на разумните същества. Божествената сила запазва света не само по себе си, а като използва природните и духовните сили и закони на света, така че всяко едно дамо произхождат както от Бога като воебуца и пълвична причина, така и от творенията като частична и вторична причина.

Както Свещеното Писание, така и Свещеното Предание са проминати от идеята, че Бог ръководи материалния и духовния свет. Това действие на Бога се разпростира както върху целия свет, така и върху отделните същества. Тук трябва да подчертаем, че отделните същества се запазват от божествената сила, доколкото съдействат за запазването на целия природен и животински свет, и особено на чове-

ка, който е центърът на сътвореното. Растенията и животните се не само преждат, но с техния на прямото са станали помощни и цели върше и родове животни, чиято онема и вкменелости непрекъснато открива.

Трябва да отбележим, че само духовното същество са освободени от Тленното и смъртта и като духовни са предмет на особена грижа на Божия промисъл.

а) Ръководенето на света

Бог направлява и ръководи света към изпълнение на възвишената му цел. Тази цел за целия свят е спасява на Бога, а за човека – неговото спасение. С други думи, Бог се намесва и управлява всичко одушевно и неодушевлено. Животът и процъфтяват се направляват от волята на Бога, естествено, без да се ограничават свободата на волята на човека, както ще видим по-нататък в съответната глава.

Отпите изтъква необходимостта от Божия промисъл и казва, че неговото отгичане е равнисиано на отгичане на различна и на нравствеността. Ако не съществува Божият промисъл,

молитвата нямаше да има никаква сила, цяло като Бог не би могъл да помогне на онези, които се молят с вяра в Него, отговоряйки на въпроса им молитва и удължаватрайката просбиете им за тяхна полза и спасение.

Молитвата има връзка и с оудото. Ако Бог не наблюдава света и оудото човека, за да го закрили и да го пази от опасностите и съзвнатите, тогава молитвата няма място в живота на човека, защото не става молба. Но вярността става. Всенеченен живот не го потвърждава. Промисълът и ръководството на Бога насочва съществуването и молитвата чудотворна е спяна. Човек се моли, понеже Бог го следва по всички стъпки на живота му. Така молитвата предплага Божия промисъл.

На този промисъл се уповаваеме всички, особено в съкрбите и изпитанията на живота ни. Молитвата, която се отпича с вяра, е молба за помощ и вярба в Божия промисъл и състрадание, прави човека, Бог се намесва дори и извън действително на природните закони, прави Същото чудо и ни спасява телесно и духовно. Молитвата се движи в рамките на промисъла на Бога.

ЗА ЦЪРКВАТА КАТО ЖИВ ОРГАНИЗМЪМ

Педесетница е рождният ден на Църквата. Тогава над събралите се в Йерусалимската горница апостоли, преобладаващи "в единимислие" (Делин. 2:1), слеза Св. Дух. Това е началото на организация или като богочовешки организъм? В няколко последователни броя на "Църковен вестник" ще ви представим поредица от статии на руския църковния издателят и публицист Михаил Александрович Новоселов, третиращ този въпрос.

Михаил Александрович Новоселов (1864-1938) израства и бил възпитан в семейство със стария християнски православен дух. Внук на шведскици. Баща му бил известен педагог, директор на 4-та Московска класическа гимназия.

Михаил Новоселов получава блестящо образование по законното на баща си, завършва гимназия със златен медал и продължава образованието си в Историко-филологическия факултет на Московския университет.

В младостта си бил силно повлиян от идеите на толстоизма. В хода на духовното си развитие Новоселов се сближава с прп. о. Иоан Кронщадски, със старците от Оптинска и Зосимова пустиня, изучава творенията на отците на Църквата и постепенно се превръща в убеден привърженик на християнския, Откровенията истината в Бога в лоното на Православната църква. Михаил Новоселов е посвещава своята по-нататъшна активна дейност.

В книгата му "Писъма к дружина" се разглежда да учението за същността на Църквата, нейната роля в божественото домостроителство.

Още от самото начало са съществували два възгледа за християнството и християнската община.

Юдейската прераздава днес се нарича рационалистическа. Според нея християнството е свещо да лична ерхика в Божествената личност и до явява в Нев и Нейното дело. Но Тазв Личност, като гребнаваща на небето, е „таинствена“. Представите за Нев са твърди и затова на Нейно място се поставя *университет*. Тя, Човекът се стреми да „свърже себе си“ не с Божествената личност, а само с Нейното учение.

Гностическото се преражда в мистическите секти. Мистичните встават в основата на своето християнство съществено начало, любовта към личността на Христос. Те утвърждават необходимостта от познание на живия, видим и осезаем Христос. И Тук са прави, защото божественото Христос *свързва и мисно такава преразда.*

Но грешката на мистичните е състои в това, че

те търсят живия, осезаем и видим Христос там, където Той не е.

Рационалистите не държат, те само стесняват Благостното, Мистичните съвсем правилно разширяват рационалистическата преразда, но и при тях има (освен спомнатите грешки) още един голям недостатък – те игнорират съществуваща част от Благостното. Тя засага *същността на християнската община* и връзката между нейните членове.

В преразвата и на рационалистите, и на мистичните, християнската община е организация – а не само личност. Членовете на тази организация са свързани помежду си, като членосте на всяка организация с общи цели, вървания и убеждения. Но още че Благостното ни говори за *друг вид община*, за община, която *организиран*, община, която е *жива личност*.

Такава преразда за християнството като за нещо не само лично, но и *сборно-обществено*, има единствено и само учението на Църквата. Според църковното учение Църквата Христова е не само организация, но и *жива организъм*, жива личност, Тяло Христово.

Както некога Христос се е нуджал от тяло, за да изпълни мисията Си на земята, така и сега за продължаването на тази Своя мисия сред нас Той се нуджал от видимо и осезаемо Тяло. Днешното Тяло Христово е Неговата Църква.

За асиста нека използваме следното сравнение: каква преразда за християнството като за растеж? Живото дърво – т.е. тази сила, която прави възможна жива организъм, обхваща *връстата*, неорганичната материя (почвата) и в въздуха живот, превръщайки я в жива и организъм.

Точно така прави с нас и Христос: Христова сила привлича живото в човека *само физически* и като го превръща в част от Христовото Тяло, му възвръща живот от по-висш порядък, неподвластен на времето, вечен.

Христос казва, че е дал началото на ново същество, на нов организъм (а не организация), а Той е неговата глава. Хората, които са Негови приятели – са част от този организъм. И думите Му са предельно ясни: "Тъй като аз имам живот вечен, то само онези, които са част от Мен Самия, могат да придобият този вечен живот."

"Аз съм началото на нов Живот – казва Христос. Аз не привлякох хората в организация, а ги привлякох от Себе Си, от Своя живот... Аз съм самия вечен Живот." Но как е възможно това! –

ще възкликнат мнозина. А нима можем да обясним как почвата постои от възможното дърво стана нещо живо и органично? Силата Божия е тази, която действа и *привлича* и на нас не е дадено да знаем повече от това. Знаем също, че *няког не се пропалат* на тази сила, а други я не пригиват.

И така, според църковното учение, ние сме членове на Тялото Христово, стига да не се противим на божествената сила, която ни прави част от него.

Из "Писъма к дружина" – НОВОСЕЛОВ
Превод Златана ИВАНОВА

ПОЖЕЛЕНИЕ

*Предпази ме, Боже, от беби!
Злих дух от мене отпъди!
Нека взема, што ми се пада,
даже да е малко, отъ награда!*

*Че нази аз съм жив човек.
Длъгъ стаия на бедите срока.
Някой ден и аз ще си умра,
уморен от дългата игра.*

*Бе игра, но толкова жестока!
Длъгъ стаия на бедите срока.
Оце не е свършил, Боже, оце!
Как се нжкат тези дни и ноци!*

*Мъжичко цапшице ме направил!
Нека и на мен ми превършил!
Срадоства си аз ще награди
хората, попаднали в беда.*

*Нека всеки мъжичко да има
длъгъ, а не само лютта зима.
Нека има туха, златна есен,
пролетта, в обьода зъптината песен.*

Вестник МАРИНОВ

КАТЕХИЗИС

където намира място и се осъществява чуждо.

Но Тук отново изниква и проблемът за съществуването на злото в света и за неговата връзка с Божия промисъл. Щом като светът е създаден и се поддържа от съвършения Бог, човек би очаквал злото да не съществува въобще. Въпреки всичко злото съществува и като физическо, и като нравствено.

Създаването на нравственото зло е свързано с чужд човек. Той е мисъл да е не само лично добро, така и зло. Иначе не биха могли нравствена стойност добрите му дела. Това не пречи на всемогъщето на Бога, защото Той е имал волята и възможността с плана на Своето "божествено домостроителство" да обезличи злото и доброто да надделее. Добротелта е плод на свободната воля и усилната на човека. Човек като самолично същество е отговорен за постигането на действителната добродетел и така става дръв за Божията благодат.

Физическото зло причинява всички скърби и страдания, които се случват в природата и в живота на човека. Такива са земетресенията, бурите, на-

водненията и катастрофите, които унищожават земите блага и загиват човека. Това са още болестите, бедността, гладът, немощта, безработицата и много други, от които страдате и които понавсяте. Бог не желае физическото зло. То е свързано с нравственото и е плод на греха, от който е нарушен порядъкът в природния свят. Физическото зло служи на доброто, защото то е предпоставка за справедливост и божинско Божие действие, с което Бог наказва, възпитава и задържа човека в пътя на доброто и на добродетелта.

Тук възниква проблемът за Божинство правосъдие, т.е. цюм като Бог е справедлив, как позволява да страдат в тоя свят добрите християни, добрите и праведни хора? Станва дума за отпущането на Божията справедливост към злото. Спитът показва, че злото съществува и по допущението на Бога властва с света. Изкуплението ни от злоте чрез Христос, спечелването на яря с подвига на добротелта и доброто или вечността на наказанието предпазват действителната сила както на греха, така и на смъртта. При

Мис Бог допусна това да загуби всичко и накрая да заболее тежко. Въпреки това Бог излява щепала си дълбоко въра в Бога и не се отчаява. Търпението на този праведен човек е станало образец пред векосте. При св. ап. Павел Бог допусна една болест, която го измъчва през целия му живот, но тоя отплата предав в служба на Бога до смъртта си. Така, ако и да звучи непонятно, физическото зло поряжда и успява върхата ни води ни към добротел и светост, до наслаждаване на вечността в лоното на Авраам, в яря.

3. ДУХОВНИТЕ СВЯТ

а) Ангели

Бог, в Когото православните християни вярваме, е Творец "на всичко видимо и невидимо". За видимото вече говорихме. За човека, взиращ на творението, си говорихме по-нататък в съответната глава. Тук ще станем дума за невидимото, за онова, което не се вижда, за ангелите – за добрите, но и за злите, т.е. за лукавите бесове. Невидима е и душата ни. Но ней че и разглеждаме заедно с човека.

Следва

КРАТКИ СВЕДЕНИЯ

за св. Кирил Александрийски († 444 г.)

МОЛИ СЕ

*Във сърби ми беи, ако си ти,
не се падни дру да те спаси,
иди при Бога, прикони глава
и се моли усърдно на Христа...*

*И в изпитан'е, ако паднеш ти,
и явяши сила, слоб си смъртиш,
на Бога само уповайай ти
и се моли скръдно ниц и дет...*

*Ако те якова завадиш грехи,
не падай дуим, гледай към Христа,
Бог милостив е и ще ти прости,
на Него ти смърно се моли...*

*Отчани, в трудности ако си ти,
към Бога възможи се обрни,
предай на Него своите теготи,
колегичи и мисо се моли...*

*И радостен, цялостен когато си,
спомни си кой те пази и крепи,
затуй ти Бога свой благодари,
иди при Него, бди и се моли...*

*А брат ти, ако падна е в беда,
не се бави, с любов го подкрепи,
подай му немко свята гъна,
за нево ти на Бога се моли...*

*Не се стравняй нищо от съдби,
но тай Бог чува твоите молиби,
Той силн свихе ще ти подари,
на Него постояно се моли...*

*Той е Учител, Поворител, Спас,
за теб се грижи всеки ден и час,
обща те, спод най теб и бди,
затуй на Бога с вяра се моли...*

Кирил ВЪРБАНОВ

Племенникът на Теофил Александрийски – св. Кирил – не споделят и хранил към последния дълбоко уважение, особено през последното време на живота си. За епископ той бил избран в 412 г. и от това време показал жива ревност като апологет на чистото Православие, екекет и мъдр управител на Църквата. Той се прославил особено в борбата с неслъбовете, дико и енергичната си дейност на III вселенски събор.

От гледна точка на каноническо право заслужават внимание няколко св. Кирилови правила, съставени от негови двете послания: едно – до Антиохийския епископ Домина по повод оплакването на епископ Петър за изречената срещу него присъда да се отрече от престола си, и второто – до епископите в Ливия и Пентасол по повод неканонично ръкоположения. Тия две послания съставляват 5 правила: първото – три правила, и второто – две; те всички са влезли в съборния сборник. В нашия брой и съставителите запазили те се намират в Лидалогна и Книга Правила.

Каноническо послание до Антиохийския патриарх Домина

Правило 1

Всяко нещо делю, когато то е извършено съгласно с правината на добрия ред, не по причината няколко слушание, а, напротив, избява ни от порицанията на някои, и нащо повече, достига ни одобрение от страна на здравомислещи. Защото кой не ще одобри изказано от някои безпристрастно мнение? Или, на ще ли бъде безуорен и заслужаващ нещо повече от похвала праведник и законник съд? И това ти пиша ога, когато твои благожелатели в писмото си до мене и до името на добрия и най-благочестивия брат и съвкупно Прокъл споменава: за благожелатели и боголюбиви епископ Петър, който, ето го, плаче и заявява, че се счита неправедно отстранен от поверената му църква. В прѣдста на нещата да е, што то той ли да име името на свещенството наредно с твоето мю личи, или, ако не е бил достоеен да предстои пред олтара Божия, никак да не се и нарича епископ. Но, може би, това, що говори, да се покаже на твоето

боголюбие жестоко и небратолюбиво: в действителност обаче то не е такова, понеже ние мислим да се окаже снисхождение на стареца, като му се запази само името. Ала много по-добре е да се помисли за друго, понеже той казва, че могил да се отпавише, обаче не му било радно време за това, и че не му било предлогам да бъде разглеждано делото съгласно правилата. Ако това станеше, самото производство на делото щеше или да изобличи в него доказан и признат престъпник, за да не може да търди, че е избран, или пък щеше да го предстани напълно невинен и да му върне началството над поверената му църква. А понеже нищо такова не е сторено, той високо протестира срещу това и казва, че е поносил тежка обидя и че несправедливо е неизречен, като прѣдста, че не му било гнетно всичко, що е имало просе обстоено. Прочее твое благожелание, като знае какво изказват божествените правила и какво подобава да се направи от църквата и от поставе-

ните в нея за свещенослужение, а при това, както уважи и нашето писмо, нека избере силата на стареца. И ако той поиска да се съди с името, които се го обвиняват в престъпления, нека се съди според приетия общия пред тек благожелател при участието на подчинените ти благожелателни епископи, освен ония, които той не приеме, като подозирани от него. И ние не допущаме, што някои от благочестивите епископи да има няколко прѣдста спрямо брата, обаче, за да не послужат тя прѣдлог като причина за отслабване силата на състояния се съд, че уг не правили бил произведен, ни най-малко не ще в оскорбително, ако някои поради съмнение в безпристрастие им не ще участват в съд.

Правило 2

А неправилно отнето мю имущество справедливостта изказва да му бъде върнато по две причини: първа, понеже такова нещю не е трябвало да се дава, и второ, тъй като благожелателните епископи в цял свет да висока степен оскошава и непорочно незадоволява, когато им се иска сметка за разходите им както не църковните доходи. Тъй и не развите приношения, защото всеки от нас ще отвари за верелно съд пред общия Съдия Упарите и недвоякителни имущества трябва да се плащат от църквите неотчуждавани, а управяващите божественото свещенство са за свободни и разпореждавателни си относително произваждани стаящата в такова време разходи.

Правило 3

А писмената си оставка, както той казва, дал не по собствената воля, а по прилика пред страха и заплаха в невиния. Тък и остана така, и не е вярно, че църковните стаямования, што свещеннодействието да дават писмено отречение. Защото, ако се достойни да служат, нека си останат, а ако не са, нека се отстранят от служение не чрез отречение, а само чрез осъждане и извержение, делата им, срещу които кой може да поднесе голем грехост като такова, които са извън всякак ред. Църквата те надвидю с братята при тебе, а нашите тук заедно с мене те цагуват в името на Господ.

БЪЛГАРСКИ ЦЪРКВИ И МАНАСТИРИ

КРЕМИКОВСКИЯТ МАНАСТИР „СВ. ГЕОРГИ“

Педна отдалече, този малък манастир, гледал в окопите склона на Стара планина, с нищо не издържало и най-благочестивия на живялостта си. Над него е Градичето – некогаашна крепост с все още назаляени следи. Манастирът може би е имал някакъв връзка с нея. Така или иначе аспиранията му се появяват от XV в. зашто преди това стария манастир, строен по времето на цар Иван Александър, бил разрушен от турците.

Радивий бил заможен софийски българин. Но починали двете му деца и завола той полюбвил поруганата старя църква и я украсил със стенописи. В тази полезна дейност той е бил насърчен и подкрепен от тогавашния софийски митрополит Калевит. Затова една картина в манастира изобразява Радивий и жена му, заедно с двата им деца Теодор и Драгана, и митрополит Калевит. Духовният пастор поема от ръцете на ктитора модели на църквата. Стената е облюдована от един друг, неазован образ, наречен патрон на църквата св. Георги.

Благодарно този ктиторски образ е от големо значение. От негов се добиват сведения за изграждането на църквата, както и за това, че каква историята за пообав и по облекло пред ставителите на заможното являване на Софи.

Фигурите, цветовете и кройката на облеклата на жената и на мъжа, на ридата и на митрополитя са всички исторически, да се работи представа за козунлата от тази епоха. Същото важи за шалката на Радивий, за окаял ядрю главата на жена му, за прѣбрядката на момиченцето и шалчичката на момчето, за козунлата на митрополит Калевит.

Тази живописна композиция поддържа и намеренината на зограф да изяви дарителите до нивото на светците, с каквато чест били удостоавани от живялостите единствено цървета и семействата им.

От друг ктиторски надпис се вижда, че църквата на Кремиковския манастир „Св. Георги“ е била обновявана и през 1611 г. По вид и архитектура тя е еднокрайна с първия а полукръглата олтара абсидя. Свързано прѣдстои и с бил съобразен съвместно с тогавашните строителницивания за скромност и с малки-

те си размери и външен вид да символизират подчинеността на Крѣмиковския манастир на Софийския манастир.

Живописците на Кремиковския манастир не е оставали никакъ името си, но творчеството мю говори, че е бил добър майстор.

Интересни са и сведенията за живота на св. Богородица, на св. Анна, на св. Елена.

От този манастир е запазено Кремиковското свангелко, наричане по желание на митрополит Калевит през 1497-о лето, в такова също и един триптих с Писание от XVII в. В осемнадесетте векове манастирът се развива като значателно книжно средище за Софийско.

Посвояването на Кремиковския манастир „Св. Георги“ в прилика не само зашто оттоу добре се вижда София, но и за това, че цр се почувства очарованието на една голима средновековна живопис в съсредство съ старинния манастир през 1907 г. е изграден вануштолелен храм с красни дървореба и мастирски рисувана икона, наречена „Св. Богородица“.

Борис НИКОЛОВ

СВЕТЛОТО ЕВАНГЕЛИЕ

Продължение от бр. 22

ИОСИФ ОБРУЧНИК

В четвърто, което се занимава с раждането на Иисус Христос, спираме вниманието си обикновено на два образа: Детето Иисус и сватата Му майка. В някои картини обаче още заедно като знак на Божие обещание. Друго срещаме онези чудни мъдрци, дошли на поклонение пред Човърдерията се Цар, — още ангели, омагьаните, добитка в кошара. Иосиф Обручник, минаващ баща на Иисус, играе съвсем незначителна роля. Често в рождественските картини той стои свят в члът в молитвена поза или обрива в разкиснати гласа, не може да се откъсне от странната тайна.

Иосиф бил благоговещ, смирен, вярващ, простиращ ръце човек. Той става покровител на своето семейство в оная сурова действителност, когато царе и управници убивали безцеремонно и католическият и еврейския при поддръжане или фактически преследване. Неговото дело обаче, сякаш не е незначително. Много пъти Бог си служи с обикновените люде, когато изгражда нещо велико. Иосиф живее с вяра, но и Бог го ръководи. Той е пример на човек с ясен поглед към станалото и разбира, че трябва да стане посредник на тайнствено раждане.

Евангелието отбелязва, че дълго се е съмнявал и мислил да напусне съпруга. Един си служи за узакване как трябва да постъпи. Какво ли е изживявал старецът? Къй да и заръчил око, извършил поглед от „чистата Девка! Който безсънието нощи е прекарал! И точно в тези тревожа виждаме новото бдение под покрива на Бога. Той остава верен на Воевизиан. Не говори изобщо. Евангелието не ни предава ни една негова дума. Станал в измислено само стух и така допая каква ноща Бог от него. Той не изоставя съпруга, участва в образването, дава име на Детето, съпровожда майката в дния на очакването до зряване, слуша какво казва за Детето и майката правейки Симеон на 42-тия ден, но не се жалва за Детето, който бил постъпил нитоже лекомислено. Само следва, ражда се, но мъчи! — Прекрасен образец за всички бащи, които допаят от песните и приказките на своите рожби високия ум и съвършените

чувства, които един ден ще се излят в света. И подрастващото поколение може да се научи от този мъж на вяра, преданост и високо служение.

Ангелът казва на Иосиф: „Стани!“. И това той става, аще Младенеца и майка Му наомае и замина за Египет“ (Мат. 2:13-14). По-късно ангел се явява в Египет и пак му казва: „Стани!“. И той става, аще Младенеца и майка Му и дойде в земта Израилска.“ В цялата Библийска история сигурно няма човек, който като Иосиф да прилива в това отношение на древния Авраам. И на него не е казано около 1600 години преди това: „Послод рече на Авраам: излез от твоята земя и иди в земята, която ще ти покажа... И тръгна Авраам, както му каза Господ.“ (Ген. 12:1, 4). Тези Авраам стана баща на обещанието и това му се явява за оправдание.

Да се вярва, значи да се действва бързо, точно, без съмнения, без проговори. И обратното — неверието ражда съмнения, страхове и противоречия. Ако Иосиф не проявил способност и колебания — дали

майката и Детето цдо издръжка тежкият път? Може ли да им се довери? И това бгловно не е ли против собствената чест? И знае ли как ще стане след това? — Това се основава на мисловното. За нас днес е ясно: раждането на детето Дете Иисус съдава смелост, то насърчава действително на вървящия човек, както стана с Иосиф. Св. Бог и станах Човек. Той в край нас. Ние не сме сами, прокълнати да пресмятаме изключно всичко. Господ е с нас. При всички срещани човек ни докосва Сам Бог и пита: „Как живееш да му помащаме?“ Бог ни поставя в момента да Му служим: детето е в опасност от лошо другарство, постави го на сигурно място. Жена ти е в опасност, живееш по тебе — помогни й! Твоят съсед е в опасност от твоето неситурно шофиране, от лекомислените филми, които му поднасяш, от пошлетата, безвремна литература, която му предлага. Подредвай, оправни отнашенията си с другите. Стани, постави ги в безопасност с твоето поведение.

Св. Евангелието ни разказва, че Иосиф избявил майката и Детето, като станал беглец от родината си — отишъл в Египет. Той става заедно с Иисус още от палестината Му човек, който няма една глава да подложни — бездомник, безотечественник, беглец в чужда земя. Безвременно е потокът от бегълци в човешката история. Да си спомним за първите християни, които по света на Спасителя бягаха от един град в друг, когато били гонени заради вярата си. В чуждата страна нямали нито един човек. Високо станаха се започна отново без дом, без поделен, без работа и, може би, без крам, в случане — с малко Дете, което измиска своите грижи и утрудба. Иосиф изживява всичко това безропотно, в пълно послушание на онова, което му явява Бог. При раждането на Детето — той става покриване в пещерата със овчари. При опасността То да бъде погубено, напуска родината си.

Мисля че, ако нкой запитаха Иосиф, къде е твоят дом, къде се чувстваш добре? — той би отговорил: там, където се майката с Детето.

Прекрасен пример и образец за всички хора, на които Бог е дарил семейство и деца.

Следва

Михаил Ио. КОЦАКОВ

МИЛИ ДЕЦА

Пет зърна в една шушулка

— Хрух! — шушулката се пукна и петте грахови зърна до едно излязоха на белия свят.

То пакжа върху една детска длан; малкото момче ги разгледваше и говореше, че толкова ги му приличат за странство о Божията търбливост. И ето че върното грахово зърно бързо се намери в търбликата, момчето джуха и то попита:

— Петя, петя, където искат! Който може, ноща ме хванат! — виевато то и се изгуби.

— А ние, където отидем, там ще заснем! — казва двете сестрица. — Но ние все ще се доберем до нощта.

И те мислено се глътна право към сплещен; Това се казва истинско грахово зърно! Тъкмо като мен! — виевато върното, но все пак понадръча в нея.

— Ние ще отидем най-далеко от всички!

— Да става, каквото ще! — проговори последното, лътно нагоре, падна върното и край върната поквие и се глътна в пукнатината, тяма под прозрачното на танекавата стачника. В пукнатината имаше мях и рохкава пръст; мъки грибра зърното; така си остана то да лежи там скрито, но незабравено от Господа Бога.

— Да става, каквото ще! — казваше то.

А в стачника живееше една бедна жена. Тя жореше да работи чудно; чистеше лещиче, четеше дърва — с една реч, вършеше всякаква тежка работа; сина имаше достатъчно, желаниа за работата си, в глътнаше, но все пак не работеше се от страна от мъртота. Водата оставаше нейната единичка дъщеря, лънянастопанщина. Тя беше толкова слабица, немощна; цяла година лежеше на постеля нито мляво, нито мъртва.

— Тя ще отиде при остричката си! —

се дгавше от леглото и дръто стонеше, аще се полюбеше в своето стареене; градинка само с едно граче; а как сватеха в туй време очинките му!

След една неделна болестна по първи път стана от леглото за цял час. Колко драго му беше, че може да поосди на сплещен! Прозорчето беше отворено, аще погледеше се погледнаше напълно развълнувано белооразо цветче. Девойката се поддере през прозорчето и нежко цягуна тяните истинца. Този ден за нея беше същински празник.

— Сам Господ Бог е посадил и отгледал това цветче; за да те обонди и парадна, Майко дуплетва мяха и мене си! — каза цветчето; майка и се усмихна на цветчето като на ангел небесен, пратеник Божий.

Ами другите грахови зърна? Онова, което лътееше там, където си искаше — значи храни го, ако можеше, — понадръча въздържаността трябва, а оттам — в глътна и остана да лежи, докато се погледне йонка в корема на мама.

— Двете момичата също отидоха далеко; и те бяха погнати от гълбците. Но все пак принеска съществува понадръча!

А четвъртото, което се гласеше да се добере до сплещен, падна в канавката и остана да лежи, докато се погледне в плевеносналата вода.

— Колко любезнико натлъпнал! — говореше грачето. — Наистина скоро ще се пукна, но по-далеко от мене, смятам, няма да отиде никое от граховите зърна. Аз съм най-забележителното от всичките път!

— Какважата беше напълно съгласна с него.

А д прозорчето, което се намираще на покриве, стонеше едно момиче с блестящи очинки, румено и здраво; то беше обрано ръцете си и благодареше на Бога за граховото цветче.

— Но аз все пак държа на моето граче! — каза канавката.

Им. „Дробосница и струн прародител“ от Ханс Кристиан АНДЕРСЕН, превод Анастас КАРАЛИЧЕВ

ЦЪРКВАТА В АЛФАТАР — ИЗВОР НА БОГАТ ДУХОВЕН ЖИВОТ

150 г. от построяването на църквата "Св. Троица" в гр. Алфатар, Русенска област

Началото на духовната проба в Алфатарския край трябва да се търси далеч във вековете. Целият район в осети с множество мълчаливи свидетели — останки от тракийски селища, римски, ексонориски и ранно-авантисийски крепости. Установени са местата на две ранно-средновековни български селища. За интензивен живот по тия места говорят също многобройните надгробни могили — над 70, а само в близост са около 50.

За военнотериториен и културно значение на местността подказват не само намерените върхове на стрели и копия. В резултат на активно проучване от страна на музейните специалисти през последните години беше доказано съществуването и на 5 склади църкви, 10 скални кили и ситови (малки манастири). Намират се по високите скални възвишения между Апарат и Алексюво, вляво на пътя, в местността Сухата чешма. Представяват интерес изписания по стените гандици и рисунки-графити, които датират от периода на Първата българска държава. Сред местното население те са известни като "Парешката църква", "Хайдушката белберница", околната църква "с графитите" и др. Трябва да се отбележи, че за таяното проучване заслуга има роденият в Алфатар кандидат на исторически науки Георги Атанасов.

Откритите купови сгради осредновековно потвърждават едно строителство, подчинено на нуждите на форми-

рацията се новобългарска християнска култура и образование по нашите земи.

Активното участие на алфатарците в обществено-икономически и политически живот на селището, унаследената богата историческа и материална култура, добрите природни и климатични дадености им създават възможности да съхранят и доразвият у себе си високо самочувствие и будно народностно самосъзнание. От не по-малко значение се оказва примерът и прякото влияние на близкия град Дръстър — Силитра, където народното съзнание отрано се събужда. Нагледен и поучителен е бил примерът на Партений Палеев, владиката Илария Арджешки, капитан Никола Филиповски, Георги Мамарчев, Сава Доброплодни...

За похватта на духовното и културно израждане през най-страшните и размирни години на робството решаващо се оказва стопанското и демографско стабилизиране на населението. Само десетина години след установяването си в старите предели на Алфатар през 1832 г. новородилите заселници на Троица издигат църква, а почти едновременно с това и училище. Историческият факт сочи, че първият към духовност и просвета у българина са вродени и унаследени. Примерът се потвърждава от полски пътешественик Освенцим, който, минавайки през 1636 г. през селището, отбелязва, че ту е имало църква с "топ..." от 30 години напред. А цялото "овло от 500 челуди" го "населяват Българе, както и целия речен брег над Дунава..."

Известно е и това, че коренното гребеноко население преди да замине през 1773 г. (преди цели 226 години) за с. Олшанка — Украйна, ту в Алфатар са имали своя църква. Следи от нея като кръстчета и други останки са открити неотдавна при строителството на фактурната сграда.

Строител на днешната църква започва през 1844 г. главен майстор Илия от Троицко. И сега на главната фасада е записана годината на завършването — 1846. Отначало имало мнение да бъде издигната на по-високо и видно място, но поради забрана от пащата тя не трябвало да се види от главния път. Местото и под хълма в ниското е про-

диктувано и от друго. Поради честите междумахаленски крамоли трябвало да бъде "наутрално място", т.е. по средата на селището. Да не попада в района на нито една от трите основни махали (по имената на селата, откъдето са дошли преселниците — "Бурунжикли", "Зарагока" и др.) Дори се твърди, че причината да и наречат "Св. Троица", се криела в идеята за побратимяването на враждуващите. При строителството и били използвани много от надгробните камъни на предното гребеноко население, забелягано за с. Олшанка, Украйна.

Църквата в Алфатар, превърната днес в уникален възрожденски храм, е истински паметник на културата. Тя представлява трикорабна каменна постройка с една апсидна на източната страна. Стените и са раздвижени от 12 слепи арки, поддържани от още толкова пиластри. Високо на главната фасада е надвесен балкон, който предпазва хравовата икона. По мението на виден наш изкуствовед подобна архитектура трябва към фасадата на църквата има срещане досега в нашата църковна архитектура.

На архитектурното изкуство не отстъпва и изкуството на зорграфи и дърворезбари. Много ценни са няколко икони, изработени през първата половина на XIX в. от тревненския иконописец Дюсо Коюв. От него са главната икона на Богородица, поставена на южния андос с надпис: "1846 — зорг. Деодосие Коюв от Троица". От същи образописец са иконите на Света Троица, св. Димитър, св. Харалампий, св. Иоан Предтеча и др. Икони в църквата са рисувани и от други майстори зорграфи, между които и синът на Дюсо — Ангел. Възхищение и творчество пред раята на прекопана буй великоплетната дърворезба. Мотивите са главно растителни (дъбови листа), разположени симетрично. Фигурите по трона са от еднообразни акачови листа, розетки и кичури от по четирци пъпки. По мението на специалистите църквите дъвери и изцялата дърворезба на владичката трона са дело също на тревненски майстори.

Много са и ктиторите, дарящи средства за закупуването на икони или други предмети. Особено това се наложило

Централната част от иконостаса на църквата "Света Троица" — гр. Алфатар

след Кримската война, когато голяма част от населението, избягало преди това, се завърнало от Русия. От пожара били разрушени покривът и камбанарията. Най-голяма била мъката от унищожените ценни икони и дърворезби. С много труд и упоритост те били възстановени или наново поръчани и закупени с доброволен скъпен средства.

Първи свещеник в новопостроената църква бил Христофор Борисов, който дошъл от Кайнарджика още при започването на строителството — 1844 г., и сам участвал в него. Интересно е да се отбележи следната подробност за една от иконите, рисувана от Ангел Дюсо. Става дума за това, че той рисувал по-реалистично образите, като си позволявал даже отклонение от църковните правила. Така в случая с иконата "Рождество Христово", където наред с библиейската сцена, в центъра на композицията е изобразена и картина, наподобяваща типичното битово ежиднение на алфатарци. Сред картинко разприсичащото се на паша бил старо овце стон изправен весел овчар с сега и свирка, а през рамото си е

претметнал кратука за вичи...

Неотдавна, по повод 145-годишнината на църквата, тя бе обявена за паметник на културата. Похвала и признание за това заслужават не само алфатарската общественокатолическа църква, но трудът и старанието на сегашния иконом Георги Генков. Поддържането на сградата, реставрацията и опазването на иконите и ценностите, изцялата външна уредба, новата привелена ограда, поддържаният двор до гримливо поддържания гроб на писателя Владимир Мусакос, починал в Алфатар от раните си през 1916 г., и другите гробове — на духовници, намерили покой в двора на църквата — всичко това до голяма степен е и негово дело. Повече от 30 години продължава неговият труд...

Затова днес не само алфатарци и техните гости се радват, но оздравяване и задоволяване се чета по пашата и на чуждестранните туристи, дошли да посетят от далечни страни този храм на българското изкуство и духовна култура. Един вековен извор на вяра и духовна наслада.

Михаил АВАЗОВ — учител, писател, краевед

Надгробен църковен кръст от Алфатар — 18 в.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА

"Църковен вестник" и сл. "Духовна култура" за 1996 г. Годишният абонамент за "Църковен вестник" е 500 лв., а за списание "Духовна култура" е 200 лв.

Молим сумите да се изпращат с пощенски запис, в който да се изпише точният адрес и пощенският код на получателя!

АДРЕС НА РЕДАКЦИЈАТА

СВ. СИНОД, София — 1090 ул. „Оборище“ №4 тел. 87-56-11; факс 87-02-89

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Банкова сметка на Синодалното издателство на БПЦ

КРЕДИТНА БАНКА — А. Д. код 680 96 801 сметка 100 022 4110

АБОНАМЕНТ ЗА 1996 г.

12 месеца — 500 лв. 6 месеца — 250 лв. 3 месеца — 125 лв. 1 месец — 42 лв. Цена на един брой 10,00 лв.